

RIJEČ UREDNIKA

Poštovane kolegice i kolege, dragi prijatelji i čitatelji *Poredbenog pomorskog prava*,

pišem ovaj uvodnik u vrijeme pandemije prouzročene virusom COVID-19, prisjećajući se naših druženja na konferencijama, simpozijima, seminarima i u raznim drugim prigodama i nadajući se da ste Vi i svi Vaši dobro i zdravo. Članovi uredništva, zaposlenici Jadranskog zavoda i ja osobno sretni smo što Vam možemo predstaviti novi broj časopisa *Poredbeno pomorsko pravo* koji i ovdoga puta sadrži radove domaćih i inozemnih autora iz područja međunarodnog prava mora i pomorskog prava kao i prikaze presuda domaćih i inozemnih sudova te prikaz knjige.

U radu pod naslovom "Opće ograničenje odgovornosti brodarar: prešutnim prihvatom povišeni iznosi ograničenja i njihova primjena u Republici Hrvatskoj" njegova autorica, prof. dr. sc. Dorotea Ćorić razmatra model izmjene i dopune međunarodnih ugovora putem postupka prešutnog prihvata (*tacit acceptance procedure*) te daje odgovor na pitanje o obvezatnosti primjene tako usvojenih izmjena i dopuna za države članice međunarodnih ugovora koji predviđaju takav način izmjena ili dopuna. Pisanje rada potaknuto je postupkom osnivanja fonda ograničene odgovornosti koji se vodio pred Trgovačkim sudom u Splitu, a povodom nezgode koja se dogodila u luci Ploče u kolovozu 2018. godine. U radu se postavlja pitanje obvezatnosti primjene prešutnim prihvatom povišenih iznosa ograničenja odgovornosti iz Protokola iz 1996. godine o izmjeni Konvencije o ograničenju odgovornosti za pomorske tražbine iz 1976. godine usvojenih IMO Rezolucijom iz 2012., koja je za sve države članice Protokola iz 1996. na snazi od 8. lipnja 2015., ali u RH nije objavljena.

Iz područja međunarodnog prava mora u ovom broju donosimo rad studenta poslijediplomskog doktorskog studija iz međunarodnog javnog i privatnog prava na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu Borena Petrinea, mag. iur. i Leona Žganeca-Brajše, mag. iur. pod naslovom "Prolazak tjesnacima na primjeru rusko-ukrajinskih odnosa u Azovskom moru". U radu se razmatra pravna dopustivost primjene režima plovidbe Kerčkim tjesnacem sadržanog u Sporazumu između Ruske Federacije i Ukrajine iz 2003. nasuprot opće primjenjivom režimu tranzitnog prolaska. Prikazuju se i pojedini aspekti prava i obveza brodova u prolasku prema jednom i drugom režimu, s obzirom na pozivanje Ruske Federacije i Ukrajine na međusobno nepoštivanje tih prava i obveza u reakcijama na događaje od 25. studenog 2018., kada su vlasti Ruske Federacije spriječile

tri ukrajinska broda u pokušaju prolaska Kerčkim tjesnacem. Na kraju, ponuđeni su zaključci o primjenjivom režimu na plovidbu Kerčkim tjesnacem općenito i u okolnostima navedenih događaja.

Autor Damilola Osinuga, mag. iur., odvjetnik u Lagosu, Nigeria i doktorand na Svjetskom pomorskom sveučilištu (World Maritime University) u Švedskoj, bavi se aktualnom temom pravnog uređenja autonomnih plovila. U radu se razmatraju područja pomorskog prava na koja djeluje otkriće autonomnih plovila i mogući putevi zaobilaznja prepreka u njihovom pravnom uređenju.

Nadalje, odvjetnik Giorgio Berlingieri, predsjednik Talijanskog društva za pomorsko pravo, počasni član Hrvatskog društva za pomorsko pravo, te član radne skupine Međunarodnog pomorskog odbora (CMI) o odgovornosti za nedopušteno ili neopravdano privremeno zaustavljanje broda radi osiguranja pomorske tražbine, u radu koji analizira predmetnu pomorskopravnu problematiku razmatra pitanje postoji li potreba za jedinstvenim međunarodnim pravilima o odgovornosti za nedopušteno ili neopravdano privremeno zaustavljanje broda radi osiguranja pomorske tražbine. U ovom se radu iznose dosadašnji rezultati djelovanja Radne skupine CMI-a o odgovornosti za nedopušteno ili neopravdano privremeno zaustavljanje broda, uzimajući u obzir glavne točke rasprava koje su se na međunarodnoj razini vodile od početka unifikacije pravila o zaustavljanju brodova, te se govori o mogućem budućem razvoju na ovom planu.

Slijedi rad autora Zorana Tasića, dipl. iur. direktora društva Dedicato Consulting d.o.o., koji je posvećen analizi općeprihvaćenog načela engleskoga prava poznatog kao "načelo zabrane sprječavanja ispunjenja" u kontekstu ugovora o gradnji broda. Sukladno tom načelu, niti jedna ugovorna strana ne bi trebala uživati plodove neispunjenja svoje ugovorne obveze. U kontekstu ugovora o gradnji broda, ovo načelo bi trebalo zaštititi brodograditelja u slučaju njegova kašnjenja s isporukom broda, a koje kašnjenje je prouzročio sam naručitelj, te ne bi trebao plaćati ugovornu kaznu uslijed takvoga kašnjenja. Nadalje, u takvim okolnostima ugovoreni rok isporuke broda prestaje biti relevantan, a umjesto njega rok isporuke postaje razuman period vremena koji je potreban za izgradnju i isporuku broda.

Također, odvjetnik dr. Giovanni Marchiafava, predavač na Pravnom fakultetu Sveučilišta Sapienza u Rimu, u svom radu se bavi pitanjem utjecaja novog talijanskog zakonodavstva o sigurnosnoj zaštiti na pronalaženju i spašavanju migranata na moru, posebice Uredbom sa zakonskom snagom broj 53 od 14. lipnja 2019., kojom su utvrđena nova pravila o redu i javnoj sigurnosti (dalje u tekstu: Uredba). Članak 1. Uredbe posvećen je sprječavanju i borbi protiv neza-

konite imigracije na moru. Njome se mijenja postojeći talijanski Zakon o imigraciji. Uredbom je propisano kako talijanski ministar unutarnjih poslova može zabraniti pristup, tranzit i privez brodova u talijanskom teritorijalnom moru. Te mjere mogu biti određene iz sigurnosnih razloga ili ako je prekršen važeći imigracijski zakon. Naprijed navedene odredbe otvaraju mogućnost zabrane pristupa brodovima koji prevoze migrante spašene u talijanskim teritorijalnim morskim vodama te politici tzv. zatvorenih luka.

Autorica Amra Pende, dipl. iur. upoznaje nas s presedanom iz hrvatske brodograđevne prakse tj. ugovorom o gradnji dva broda kojim je ugovoreno da će se primopredaja brodova u gradnji izvršiti ne u luci brodograditelja, što je uobičajena praksa, nego u luci Turkmenbaši u Turkmenistanu, te s izmjenama čl. 99. Pomorskog zakonika koje su uslijedile kao posljedica tog pomorskog poduhvata.

Ne bismo željeli da ovaj broj *Poredbenog pomorskog prava* bude zapisan isključivo kao broj objavljen u vrijeme pandemije, nego baš suprotno, želimo da bude zapamćen kao "čestitarski". Zbog toga smo ga odlučili posvetiti mojem prijatelju i kolegi Vladimiru-Đuri Deganu, professoru emeritusu Sveučilišta u Rijeci, članu Instituta za međunarodno pravo (*Institut de droit international*) i voditelju Jadranskog zavoda, povodom njegovih osamdeset pet godina života i trideset pet godina rada u Jadranskom zavodu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Dragi profesore Degan, bivši i sadašnji zaposlenici Jadranskog zavoda, članovi akademske zajednice i ja osobno želimo Vam čestitati na Vašem jubileju, osobito na Vašem iznimnom doprinosu hrvatskoj i svjetskoj znanosti međunarodnog prava. Jednako tako, čestitamo Vam i zahvaljujemo za generacije znanstvenika (sada profesora, docenata i doktora znanosti) koji su stasali u Jadranskom zavodu pod Vašim mentorstvom. Bez Vaše podrške i poticaja ne bi nastali mnogi naši doktorati, knjige ni znanstveni radovi. Očinski se hvalite i radujete našim uspjesima, ponekad više negoli mi sami. Svojim primjerom pokazali ste nam kako se visoki dosezi u znanosti mogu postići jedino predanim radom. Zbog toga ćete uvijek biti naš uzor i primjer čovjeka koji je život posvetio svome pozivu. Na svemu tome Vam od srca zahvaljujemo!

**Akademik Davorin Rudolf, glavni urednik
i zaposlenici Jadranskog zavoda**